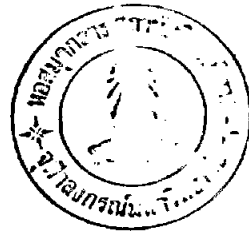


บทที่ 1



บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการศึกษาได้รับการพิจารณาว่าเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือวัฒนธรรม การพัฒนาด้านต่าง ๆ ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา¹ การจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อตัวบุคคลและความรุ่งเรืองของประเทศ

รัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญอันนี้จึงให้ความสนใจและสนับสนุนในด้านการลงทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาเป็นเงินทั้งสิ้น 236,861 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ในระยะ 5 ปี ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 5² การศึกษาที่รัฐต้องจัดให้ประชาชนเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนากำลังคนอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น คือ การศึกษาในระดับประถมศึกษา อันเป็นการศึกษาภาคบังคับ เปิดโอกาสให้เยาวชนไทยทุกคนได้เรียนเท่าเทียมกันหมดโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น³ เพื่อมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้และพัฒนาขั้นมูลฐาน อันจะนำไปสู่

¹ปิ่น มาลากุล, ม.ล., "การปฏิรูปการศึกษา," รายงานคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518), หน้าคำนำ.

²วิระ ตันตระกูล และคณะ, คู่มือสอบคัดเลือกศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อุดมศึกษา, 2525), หน้า 82.

³วิชัย ราษฎร์ศิริ, หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา (นครปฐม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูนครปฐม, 2522), หน้า 1.

การเรียนรู้และการปฏิบัติงานในระดับสูงขึ้นไป ผู้เรียนจะได้รับการหล่อหลอมบุคลิกภาพ การปลูกฝังทัศนคติ และค่านิยมที่ดีงาม ตลอดจนฝึกการเผชิญปัญหาต่าง ๆ ด้วยการวิเคราะห์หาวิธีที่ช่วยด้วยเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเติบโตในสังคมได้อย่างเป็นสุข และเป็นกำลังของชาติอย่างสมภาคภูมิ¹ แต่การศึกษาระดับนี้จะเกิดผลดีมีคุณภาพสมความมุ่งหมาย ย่อมขึ้นอยู่กับระบบการจัดระบบการบริหารและระบบการส่งเสริมปรับปรุงด้านวิชาการที่ดีสำหรับเกื้อหนุนการดำเนินงานตามเป้าหมาย²

ในอดีตที่ผ่านมา การจัดการประถมศึกษา งานวิชาการและงานบริหารทั่วไป รวมอยู่ในองค์การเดียวกัน นับตั้งแต่ พ.ศ. 2509 รัฐบาลได้แบ่งการบริหารการประถมศึกษา ออกเป็น 2 ส่วน ตามข้อเสนอของคณะกรรมการพิจารณาโอนการประถมศึกษาบางประเภทไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กล่าวคือ การบริหารทั่วไปและการจัดสรรงบประมาณอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย ส่วนการบริหารด้านวิชาการอัน ได้แก่ การผลิตครู การอบรมครู การจัดทำหลักสูตร คู่มือการเรียนการสอน และที่สำคัญคือการทดสอบการติดตามและนิเทศการศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหน่วยศึกษานิเทศก์ซึ่งสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องวิชาการในระดับจังหวัด

การแบ่งงานวิชาการและงานบริหารออกจากกันดังกล่าว ทำให้งานทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะงานนิเทศการศึกษาประสบปัญหาในการดำเนินงานเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ครูประจำบางส่วนไม่ให้ความสำคัญแก่งานนิเทศการศึกษา และในขณะเดียวกัน ศึกษานิเทศก์ก็ไม่อยากไปนิเทศและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนใน

¹ ยาวพา เตชะคุปต์, "กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒราชบัณฑิตยสถาน, 2516), หน้า 1.

² อีรเทพ ทองสดี, "ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒราชบัณฑิตยสถาน, 2516), หน้า 1.

โรงเรียนประจำบาล ทำให้คุณภาพด้านการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนประจำบาลต่ำกว่าโรงเรียนประเภทอื่น ๆ ¹

จากรายงานการพิจารณาถึงปัญหาในการนิเทศการศึกษา กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาในประเทศไทย เท่าที่เป็นมา ยังไม่รับกับข้อเท็จจริง ในทางปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาจำกัดอยู่แต่ภาคความรู้และไม่ประสานสัมพันธ์กับงานในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และไม่สัมพันธ์กับงานบริหารโรงเรียน ² และจากผลการวิจัยการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ของ ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์ พบว่า ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ขาดความเข้าใจกัน ขาดความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ครูส่วนใหญ่ไม่ค่อยจะนำเอาวิธีการหรือข้อนิเทศของศึกษานิเทศก์ไปปฏิบัติ ครูบางคนไม่ยอมรับแนวความคิดใหม่ ๆ ความรู้ความสามารถของศึกษานิเทศก์บางส่วน ยังไม่เป็นที่ยอมรับนับถือของครูเท่าที่ควร ³

การนิเทศการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินงานการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก แต่การนิเทศการศึกษาในระดับประถมศึกษาเท่าที่ผ่านมา ยังขาดศึกษานิเทศก์รับผิดชอบโดยตรง มีแต่ศึกษานิเทศก์ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่ดูแลและนิเทศการศึกษาในฐานะศึกษานิเทศก์เท่านั้น ⁴ ทำให้การนิเทศการศึกษาใน

¹ คณะกรรมการพิจารณาปัญหาการศึกษาประจำบาล, การประถมศึกษาแห่งชาติ โครงสร้าง ระบบการบริหารและระบบบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญผล, 2523), หน้า 37 - 43.

² สิปพนนท์ เกตุทัต, "รายงานของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา" ใน การปฏิรูปการศึกษา, สิปพนนท์ เกตุทัต, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2518), หน้า 131 - 132.

³ ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์, "การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในเขต 11," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า ฉ.

⁴ เรื่องเดียวกัน; หน้า 1.

ระดับประถมศึกษาประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้งในด้านตัวศึกษานិเทศก์เองและครูผู้รับการนิเทศ อันทำให้การนิเทศการศึกษาในระดับประถมศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จและความก้าวหน้าเท่าที่ควร ซึ่งจะเห็นได้จากข้อวิจารณ์ของบุคคลบางท่าน เช่น

เกรียง เอี่ยมสกุล ชี้ให้เห็นปัญหาของการนิเทศว่า เรื่องของศึกษานิเทศก์เวลานี้เป็นเรื่องที่มีปัญหา เป็นตัวปัญหา ศึกษานิเทศก์เป็นคนมีปัญหา เพราะฉะนั้นแทนที่การสร้างศึกษานิเทศก์จะเป็นการช่วยแก้ปัญหา ศึกษานิเทศก์กลับกลายเป็นคนที่กรมจะต้องแก้ปัญหาที่ซับซ้อนหนักยิ่งขึ้น ¹

ฉวีวรรณ มหาทัฬหี สรุปลงข้อขัดแย้งในการนิเทศการศึกษาว่า ปัจจุบันงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ได้รับมอบหมายมีขอบข่ายกว้างขวางมาก จึงทำให้ศึกษานิเทศก์ไม่แน่ใจว่างานที่กระทำไปนั้นมีคุณภาพและตรงตามเป้าหมายของการนิเทศการศึกษาตามที่ทางกรมได้กำหนดและจัดอันดับความสำคัญไว้หรือไม่ ²

ปัจจุบัน โรงเรียนประชาบาลได้ออนไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เห็นสมควรให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดตั้งหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายนิเทศการศึกษาขึ้นเพื่อช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งมีหน่วยปฏิบัติงาน ดังนี้

- ก. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- ข. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดและกรุงเทพมหานคร
- ค. งานนิเทศการศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ³

¹เกรียง เอี่ยมสกุล, "ฐานะและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์," คู่มือนิเทศการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2509), หน้า 2.

²ฉวีวรรณ มหาทัฬหี, "ผลงานการสำรวจการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด," คู่มือนิเทศการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2503), หน้า 105 - 106.

³วีระ ตันตระกูล และคณะ, คู่มือสอบคัดเลือกศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, หน้า 1.

ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าว
ปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกันตามหน่วยปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษา
นิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 ดังนี้

ก. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีหน้าที่
ดังนี้

1. ติดตาม และประเมินผล การจัดการประถมศึกษา ปฏิบัติงานติดตามและ
นิเทศการปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและกรุงเทพมหานครให้เป็น
ไปตามนโยบาย แผนงาน โครงการ ตลอดจนกฎหมาย ระเบียบแบบแผน และข้อ
บังคับที่วางไว้ และรายงานเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อ
ประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและกรุงเทพมหานคร

2. ส่งเสริม รวบรวม และเผยแพร่การวิจัย ปฏิบัติงานส่งเสริม รวบรวม เผย
แพร่การวิจัย ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา
มีรายละเอียดดังนี้

1) สนับสนุนให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและกรุงเทพมหานคร
ทำการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

2) ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุน ให้การดำเนินงานได้มาตรฐาน
การวิจัย

3) ประสานงานการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน

4) เผยแพร่ หรือขยายผล เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนไปสู่จังหวัด
อำเภอ กิ่งอำเภอ และโรงเรียน

3. พัฒนาวិชาการ คือการศึกษา ค้นคว้า เผยแพร่ วิชาการและนวัตกรรม
ทางการศึกษา เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ และพัฒนาการเรียนการสอนตามแนว
การจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา และตามหลักสูตรประถมศึกษา

4. ร่วมมือ และให้ข้อคิดเห็นในการดำเนินงานการศึกษา ระดับก่อนประถม
ศึกษา และประถมศึกษา

5. ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ

ข. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดและกรุงเทพ
มหานคร มีหน้าที่ ดังนี้

1. ฝ่ายนิเทศการศึกษา

1) ส่งเสริมการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปตามมาตรฐาน

2) จัดทำเครื่องมือวัดผล พัฒนาเกี่ยวกับการประเมินผล และขอทดสอบ
มาตรฐานของจังหวัด และจัดทำคลังข้อสอบ

3) สนับสนุนงานวิชาการแก่โรงเรียนในสังกัด

4) วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา
และระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการทดลอง และค้นคว้าในระดับอำเภอ หรือ
กิ่งอำเภอ

5) ร่วมมือกับหน่วยราชการอื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนประถมศึกษา ส่งเสริมการกีฬา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด จริยธรรม และวัฒนธรรม

6) ปฏิบัติงานวิชาการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษา จังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร

2. ฝ่ายแผนพัฒนา

1) จัดทำนโยบายการดำเนินงาน และแผนพัฒนาการประถมศึกษาของ จังหวัด เสนอต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

2) จัดทำงบประมาณเพื่อการประถมศึกษาในจังหวัด

3) ประสานงานการพัฒนาบุคลากรของจังหวัด

4) จัดทำข้อมูล และสถิติทางการศึกษาของจังหวัด

5) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง บริหาร รวม ปรับปรุง เลิกล้ม โรงเรียนในสังกัด

6) ประสานงานโครงการพิเศษ

7) ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด

8) ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร

ค. งานนิเทศการศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ มีหน้าที่ ดังนี้

1. ร่วมวางแผนและดำเนินการนิเทศ แนะนำ แก้ไข ปรับปรุง และติดตาม ผลการปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน ให้บังเกิดผลตามมาตรฐานทางวิชาการ และงานโครงการ สนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนเป็นพิเศษในเรื่องอนามัย โรงเรียน สุขศึกษาสายการศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี กีฬา จริยธรรม วัฒนธรรม และอื่น ๆ

2. เป็นวิทยากรการประชุม อบรม สัมมนา ทางวิชาการ ตามความต้องการ ของกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน

3. ส่งเสริมให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนนิเทศการศึกษาได้

4. ส่งเสริมการทดลอง ทดลอง เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา

5. รวบรวมข้อมูล และสถิติทางการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอหรือกิ่ง อำเภอให้เป็นปัจจุบัน

6. วางแผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

7. ประสานงานวิชาการระหว่างโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด

8. ร่วมมือในงานวิจัย และส่งเสริมการนำผลวิจัยไปใช้ในโรงเรียน

9. เสนอแนะการจัดตั้งงบประมาณ และการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการศึกษา ของอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ

10. ศึกษาเพื่อเสนอแนะการจัดตั้ง รวม หรือเลิกล้ม โรงเรียนภายในอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ

11. ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ
12. ปฏิบัติงานโครงการพิเศษ
13. ปฏิบัติงานวิชาการอื่น ตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ¹

จากความเป็นไปและความสำคัญของศึกษานิเทศก์ดังกล่าวมาแล้วนั้น เห็นได้ว่าศึกษานิเทศก์ มีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งในการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะในปัจจุบัน วงการศึกษามีการพัฒนามากขึ้น งานนิเทศการศึกษาจึงเป็นงานที่ต้องสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ และขยายวงมากขึ้น หน้าที่และบทบาทของศึกษานิเทศก์ก็เพิ่มมากขึ้นด้วย ในปี พ.ศ. 2525 นี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้คัดเลือกข้าราชการครูเข้าดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อประจำแต่ละอำเภอและปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในระดับอำเภอ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ จึงนับเป็นบุคคลที่สำคัญในการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษามากที่สุด เพราะเป็นบุคคลที่ต้องไปปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนโดยตรง² ผู้วิจัยเห็นว่า การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ จะประสบผลสำเร็จในการนิเทศศึกษามากน้อยเพียงใดหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน เป็นประการสำคัญ และปัจจัยที่สำคัญก็คือ การมีศึกษานิเทศก์ที่มีความสามารถและมีคุณลักษณะอันเหมาะสมที่จะเป็นผู้นิเทศฯ ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาการนิเทศการศึกษาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นอย่างที่ผ่านมา และเพื่อให้การนิเทศการศึกษาในระดับประถมศึกษาประสบผลสำเร็จสมความมุ่งหมาย จึงควรได้มีการวิจัยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ โดยศึกษาจากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูระดับประถมศึกษา

¹ วีระ คันตระกูล และคณะ, คู่มือสอบคัดเลือกศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, หน้า 1 - 2.

² เรื่องเดียวกัน, หน้าคำนำ.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูระดับประถมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ ตัวอย่างประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1
2. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูระดับประถมศึกษาต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอจากแบบสอบถามเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ถือว่าเป็นแบบสอบถามที่แม่นยำตรง เนื่องจากได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

ความจำกัดของการวิจัย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูระดับประถมศึกษา ที่ได้จากผลของการวิจัยครั้งนี้ อาจไม่ครบถ้วนบริบูรณ์ เนื่องจากผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นจากแบบสอบถามเท่านั้น

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

- | | | |
|------------------------|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------|
| คุณลักษณะอันพึงประสงค์ | หมายถึง | คุณลักษณะที่ดีของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ |
| | ก. | ความรู้ |
| | ข. | ทักษะ |
| | ค. | มนุษยสัมพันธ์ |

- ง. การเป็นผู้นำ
- จ. ความเชื่อมั่นในตัวเองและเป็นตัวของตัวเอง
- ฉ. บุคลิกภาพ
- ช. ความประพฤติทางศีลธรรมและจริยธรรม
- ซ. การเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย

ศึกษานิเทศก์อำเภอ	หมายถึง ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1
ผู้บริหารโรงเรียน	หมายถึง ครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1
ครูระดับประถมศึกษา	หมายถึง ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1
เขตการศึกษา 1	หมายถึง จังหวัดนครปฐม สมุทรสาคร สมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี

ประโยชน์ของผลการวิจัย

1. ได้ทราบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ตามความคิดเห็นและความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครูระดับประถมศึกษา
2. เป็นข้อมูลที่จะเสนอแนะ และเป็นแนวทางในการคัดเลือกและฝึกอบรมผู้ที่จะเป็นศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ดีของศึกษานิเทศก์ หลักการ วิธีการนิเทศ หน้าที่ และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ระดับประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน และครูระดับประถมศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าและการสัมภาษณ์ มาจัดหมวดหมู่และสร้างแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามมีลักษณะเป็นแบบให้เติมคำลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายเปิดและเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ

- | | |
|---|--------------------|
| 5 | เห็นด้วยมากที่สุด |
| 4 | เห็นด้วยมาก |
| 3 | เห็นด้วยปานกลาง |
| 2 | เห็นด้วยน้อย |
| 1 | เห็นด้วยน้อยที่สุด |

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน ตรวจสอบแก้ไข ทั้งในด้านเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ เพื่อเป็นแบบสอบถามฉบับชั่วคราว แล้วนำไปใช้กับผู้บริหารโรงเรียน และครูระดับประถมศึกษา ที่มีใช้ตัวอย่างประชากร จำนวน 20 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียน 10 คน และเป็นครูผู้สอน 10 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

5. นำแบบสอบถามไปใช้กับตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 170 คน และครูผู้สอนจำนวน 510 คน รวมเป็นตัวอย่างประชากรทั้งสิ้นจำนวน 680 คน โดยการสุ่มตัวอย่างสุ่มแบบกลุ่มหลายชั้น (Multi - Stage Cluster Sampling)

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล โรงเรียนที่ทางคมนาคมสะดวก ผู้วิจัยจะแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง สำหรับโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล ทางคมนาคมไม่สะดวก ผู้วิจัยจะขอให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้แจกและเก็บรวบรวมให้ แล้วผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอด้วยตนเอง

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีนำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูระดับประถมศึกษา ตลอดจนลักษณะอันพึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็น ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดระดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.50 - 5.00	หมายความว่า	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.50 - 4.49	หมายความว่า	มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 - 3.49	หมายความว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50 - 2.49	หมายความว่า	น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 - 1.49	หมายความว่า	น้อยที่สุด ¹

สำหรับความคิดเห็นที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ใช้วิธีหาค่าร้อยละ ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน แล้วเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

8. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ

¹John W. Best, Research in Education (Englewood 75 Cliffs, N.J. : Prentice - Hall, 1970) p. 175.